Landgebonden

MOZAÏEKBEHEER WEIDEN, BERMEN (GROENE PERCELEN)

Weidegronden met maar één gras die in zijn geheel 3 of meer keer gemaaid worden, worden ook wel groene woestijnen genoemd. Hier is geen ruimte voor insecten, vogels of kruiden. [5]

Creëer variatie! Door te weiden en bermen gefaseerd te maaien is er veel meer ruimte voor biodiversiteit. Door een deel van het land later te maaien hebben weidevogels tijd en ruimte om hun eieren uit te broeden en jongen op te laten groeien. Variatie is daarnaast een vorm van risicospreiding en er ontstaat een hogere diversiteit in ruwvoerkwaliteit.

Poelen en sloten hoeven ook niet allemaal tegelijk en geheel geschoond te worden. En bosschages kunnen ook gefaseerd beheerd worden. Kijk ook bij Lespakket: https://library.wur.nl/WebQuery/edepot/545919

BELEIDSVELDEN

Duurzaamheid | Biodiversiteit | Ruimtelijke ordening | Landbouw en Natuur | Nationale bijenstrategie | Vergroening Europees Landbouwbeleid

ALGEMENE SOORTEN

Dit hangt sterk af van de aanwezige bodem en waterhuishouding.

LEEFGEBIED

https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/

AANDACHTSPUNTEN

Afhankelijk van de doelsoorten kan het mozaïekbeheer er anders uitzien. Wat vooral belangrijk is, is dat niet grote percelen in zijn geheel in één keer gedaan worden. In hoe meer verschillende vlakken het werk uitgevoerd wordt hoe meer er gesproken kan worden van mozaïekbeheer.

Met een waardering van 1 ster (laag) tot 5 sterren (hoog) kunt u zien welke van de onderstaande aandachtspunten het meeste bijdragen [1].

Aandachtspunten voor het aanleggen van Mozaïekbeheer	Bijdrage
De locatie ligt binnen 1km van een groenblauwe ruimte.	★☆☆☆☆
De locatie ligt binnen 30m van een groenblauwe ruimte.	★★★☆☆
Veel plantensoorten per vierkante meter. Streefwaarde min. 10-15.	★★★★☆
De planten passen bij de omgeving	★★★☆☆
Er wordt gefaseerd beheer. Het beheer past bij de gekozen soorten.	★★★☆☆
Er is permanent oppervlaktewater in of in de buurt aanwezig.	★★★☆☆
Er is een mozaïek aan verschillende ontwikkelingsstadia in het grasland aanwezig	★★★★☆
Er wordt vroeg gestart met beweiding	★★★☆☆
Er is een mozaïek aan verschillende ontwikkelingsstadia in bosschages aanwezig	★★★☆☆
2 koeien/ 3 paarden/ 10-15 schapen/ per hectare	★★☆☆☆
1 koe/ 1,5 paard/ 7 schapen per hectare	★★★★☆
0,5 koe/ 1 paard/ 3,5 schapen per hectare	★★★★★
Maaien met lichte en kleine machines. Het maaisel blijft één tot drie dagen liggen voordat het eraf gehaald wordt.	★★★★☆
Het mozaïekbeheer kent continuïteit. Ieder afzonderlijk stukje wordt ieder jaar op dezelfde manier beheerd.	★★★☆☆
Van binnen naar buiten maaien.	★★★☆☆

KANSEN VOOR BIODIVERSITEIT

Bij het uitvoeren van mozaïekbeheer kan aan vrijwel alle natuurtypen gedacht worden. Elementen die zeer geschikt zijn Groenvoorziening gras en Ruigteveld[3]. Deze elementen dienen voornamelijk als voedselvoorziening, schuilplaatsen of navigatie-elementen. Bij het juist inrichten en beheren van deze elementen kunt u als eindstreven het veelvoudig voorkomen of zelfs vestigen van de bijbehorende gidssoorten verwachten, zie tabel 1.

Tabel 1: Natuurtypen met hun geassocieerde gidssoorten die gerealiseerd kunnen worden bij het uitvoeren van Mozaïekbeheer.

Natuurtypen	Gidssoorten	Schaal (ha)	Tijd van uitvoer	Tijdsperiode tot effect op biodiversiteit	Onderhoud	Kosten/ha/jaar
Groenvoorziening gras [3]	Gewone dwergvleermuis, icarusblauwtje, patrijs, rund, paard,	≥ 0,1 – 1 ≤	Matig	Matig	Weinig beheer	Tot € 211,42
N12.06: Ruigteveld [3]	Gewone dwergvleermuis, patrijs, rund, paard.	≥ 0,1 – 1 ≤	Zeer kort	Kort	Matig beheer	Tot € 117,36

MEERWAARDE

Meerwaarde van Mozaïekbeheer

Financieel

- Verhoging van omliggende grond- en huizenprijzen
- Gezondheidskosten besparen.

Sociaal

- Verbetering woon- en leefomgeving
  - Bijdragen aan mentale gezondheid

Fysiek

- Verhoging waterbergend vermogen
- Verbetering luchtkwaliteit
- Biedt verkoeling
- Biedt kansen voor biodiversiteit
- Biedt een mooie leefomgeving voor grazers, insecten en weidevogels.

VOORBEELD

Mozaïekbeheer voor vee en paard

Als grazers al vroeg in het jaar op het grasland staan ontstaat er een grasland met veel verschillende hoogtes erin. Dit biedt voor insecten en vogels allerlei kansen. Daarbij moet wel opgelet worden dat hierdoor het grasland niet automatisch bloemrijk wordt. Met bloemen erin kunnen nog meer insecten en vogels verwacht worden.

In dit landschap zijn veel kleine landschapselementen a**anwezig, dat betekent dat er meer mogelijkheden voor dieren zijn om zich er te vestigen. Door alle verschillende percelen op een ander moment te beheren en de graslanden ook gefaseerd te maaien krijgen dieren nog meer kansen.**

STAPPENPLAN

1: Bepaal welke doelsoorten van toepassing zijn en kijk wat deze nodig hebben en wat mogelijk is op het terrein.

2: Breng als nodig wijzigingen in het terrein aan. Mogelijk zijn er andere machines nodig.

3: Het mozaïekbeheer wordt in een 5 jarenplan vastgesteld. Na vijf jaar wordt gekeken wat de effecten waren op de doelsoorten en wordt dit als nodig bijgesteld. Continuïteit in beheer is voor veel soorten belangrijk.

4. Het beheer wordt uitgevoerd.

5. Bij voorkeur wordt het beheer en de biodiversiteit gemonitord door een natuur expert.

Habitat	Beheermaatregelen
8012: Groenvoorziening gras	Gefaseerd maaien. Maai niet heel het grasland tegelijk maar laat delen overstaan voor de aanwezig fauna.
	Delen van grasland niet maaien. Dit biedt structuur aan het grasland en ruigere gedeeltes trekken meer fauna aan.
	Voorkom overwoekering door struiken en bomen.
N12.06: Ruigteveld	Gedeeltes van de ruigtes kunnen eens per drie jaar gemaaid worden. Een ruigte wordt niet meer dan één keer per jaar gemaaid. Werk verder zoals bij groenvoorziening gras.

BRONNEN

[1]: https://gemeente-en-stadsmonitor.vlaanderen.be/groen-in-de-buurt

[2]: https://www.atlasleefomgeving.nl/meer-weten/natuur/groene-leefomgeving

[3]: https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/

https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/agrarische-natuurtypen/a01-agrarische-faunagebieden/a01-01-weidevogelgebieden/

[4]: https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2018/05/20180430-Overzicht-Beheerpakketten-2018-Definitief-1.1-april-2018.pdf

[5]: https://weidewinst.nl/mozaiekbeheer-hoe-doe-je-dat/

https://llo.yuverta.nl/bedrijfsopleidingen/projecten-leven-lang-ontwikkelen/